

Ti a sinte iyi Pòlu í kòá inèi Kòrenti ña

Í ce ña fɔɔ

¹ Amui Pòlu, amu iyi Ilaaɔ́ í kpe si idɔɔbie ò je woo bei Jesu Kirisi. Amu do Sàsiteni kpaasi nwau

² à waa ce ñe fɔɔ, inɛ inèi igbei Ilaaɔ́ ña iyi ò wa ilui Kòrenti ña. À waa ce ñe fɔɔ, inɛ iyi Ilaaɔ́ í kpe ò je tɛe ña, inɛ iyi í cica í jilɛ i maa ne anu akã do Jesu Kirisi ña. À ce inɛ fei fɔɔ hee do inɛ ña iyi à wa ilɛ baa yooma fei, inɛ ña iyi à waa tɔɔ do irii Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi, ñɲu iyi í je Lafɛɛi awa fei.

³ Ilaaɔ́ baa nwa do Lafɛɛ Jesu Kirisi a mu ñɛ didɔ́ do laakai ku sũ.

Pòlu wa saabu Ilaaɔ́ na inèi Kòrenti ña

⁴ Waati kãma fei ò ya n maa n saabu Ilaaɔ́i na iri ñɛ si na iyi í jò í mu ñɛ didɔ́e na anu akã ñɛ iyi ò ce do Jesu Kirisi ña.

⁵ Ntɔ ntɔ, anu akã ñɛ iyi ò ce do Jesu Kirisi ña ñɲui í jò ò ba amua baa yooma fei ò jeò ilu amani ña si ideí Ilaaɔ́ ku fɔ do ku mà.

⁶ Ideí Kirisi iyi à waazo ñɛɲu ñɲui ò leekí si dim dim ña hee

⁷ amuai Hundei Ilaaɔ́ baa akã kù gaizia ñe, inɛ iyi ò waa degbe waati iyi Lafɛɛ nwa Jesu Kirisi á faata wa.

⁸ Jesu Kirisii á jò i ya maa leekí dim dim ña hee kɔɔ ku ba i je hai ne taale ña si ajò iyi á nyi wa má.

⁹ Ilaaɔ́ ilu naaneí, ñɲu iyi í kpe ñe i ce anu akã ña do Amae Jesu Kirisi Lafɛɛ nwa.

Nje ku fεεfε si igbei Jesu

¹⁰ Inε kpaaasim ηa, n̄ wa n tɔɔ ηe do irii Lafεε nwa Jesu Kirisi, i ce kookaai i ya maa gbɔsi nje ηa ku ba nje ku fεεfε ku maà ya wa si anini nηe. I jò i ne anu akã dee dee ηa, nɔ lasabu nηe mɔ ku je akã, do mii iyi ì waa lele ηa.

¹¹ Inε inem ηa, n̄ wa n fɔ bεεbei si na iyi í jò inei nyaanzei Kolosee ηa à sɔm à ni ija í ya wa si anini nηe.

¹² Mii iyi í jò n̄ wa n fɔ bεεbe wee. N̄ gbɔ à ni inε gɔ í ni ti Pɔlui nηu í je, inε ihε mɔ í ni ti Apoloi nηu í je, nɔ inε ihɔ mɔ í ni ti Sefaaí * nηu í je, nɔ inε mmu gɔ mɔ í ni ti Kirisii nηu í je.

¹³ Ì waa tamaa bei aa kpε Kirisi ikɔ bututu ηai? Amu Pɔlu, amu sisi n̄ ku si j̄li na irii dulum du ηe. Kù nɔ kù je do irim nii à dasi ηe inyi.

¹⁴ N̄ wa n saabu Ilaaɔ do iyi n kù dasi inε gɔ nηe inyi, bii kù je Kirisipu do Gayusi.

¹⁵ Bεεbe mɔi inε gɔ kaa yɔkɔ ku ni à dasi ηe inyi do irim.

¹⁶ Amma ntɔi, n̄ dasi inei kpasεi Setefani ηa mɔ inyi. To, aηa baasi n kù mà mà n̄ dasi inε gɔ inyi má.

¹⁷ N kù dasi inε nkpɔ inyi si na iyi í jò kù je na nηui Kirisi í bεm wa. Í bεm wai n na n sisi laabaau jiidau. Laabaau jiidau, kù je do gele didɔi n̄ wa n sisie, ku ba ikui Kirisi si antai j̄li ku gaauu ku maà ce nfe.

Bisii amanε ηa do ti Ilaaɔ iyi à waa cɔ bei ideí sũmu

¹⁸ Ntɔ ntɔ, ideí ikui Kirisi si antai j̄li ku gaau í yei bei ide hai ne yaase bi inε ηa iyi à wa si kpãai nfe ku

---

* **1:12** Sefaa nηui à ya kpe Pieε má.

ce. Amma bi awa iyi à wa si kpāai faabau, gbugbāi Ilaaḏi.

¹⁹ Mii iyi kukoi idei Ilaaḏ wa fə wee. Í ni,

Ilaaḏ í ni,

An nya laakaii ilu laakai ḡa,

Nə n kpa bisii ilu bisii ḡa.

²⁰ To, iwoi ilu bisii í wa məm. Iwoi woo kə inε ḡa si wooda í wa. Iwoi inε iyi inε ḡa à waa kpe woo m̄ai andunyau í wa. Ilaaḏ í nyisi iyi bisii andunyau í yei bei idei sūmu.

²¹ Ntə ntə, inei andunya ḡa a kù yəkə a kù mà Ilaaḏ do bisii aḡa taka nḡa. Ilaaḏ takaei í coo beεbe. Amma si bisie mii iyi í s̄aa wee. Inε ḡa iyi à dasie naane à ba faaba na idei waazo iyi inε ḡə ḡa à waa cə bei idei sūmu.

²² Zuifu ḡa maamaakei à ya maa bee, nə Gereki ḡa mə bisii à ya maa de.

²³ Amma awa, waazoi Kirisi iyi à kpakpa si antai j̄ii ku gaauui à waa ce. Ideu bei í je bei kuta bi ku koose bi Zuifu ḡa nə í je ma bei idei sūmu bi dimi mmu ḡa.

²⁴ Amma bi inε ḡa iyi Ilaaḏ í kpe, baa bii à je Zuifu walakə dimi mmu ḡa, Kirisii í je gbugbāi Ilaaḏ do bisie.

²⁵ Kirisii í je gbugbāi Ilaaḏ do bisie bi tu ḡa domi idei Ilaaḏ iyi inε ḡə ḡa à waa cə bei idei sūmuu í re bisii amanε ḡa, nə icei Ilaaḏ iyi inε ḡə ḡa à waa ni kù nε gbugbāu í re gbugbāi amanε ḡa.

²⁶ Inε kpaasim ḡa, inε iyi Ilaaḏ í kpe, i cə bei ì ye ḡa. Kù je inε nkpə nḡei í je ilu bisii si kuyei amanε ḡa walakə ilu gbugbā walakə ilu beεε.

27 Amma Ilaaḏ í cica mii ŋa iyi inei andunya ŋa à waa cɔ bei hai ne yaase ŋa í dasiò ilu bisi ŋa anyɔ, nɔ í cica mɔngɔi andunya ŋa í dasiò ilu gbugbã ŋa anyɔ.

28 Nɔ Ilaaḏ í cica taaka ŋa do inɛ ŋa iyi à ya maa donda, iyi a kù jɛ ngɔgɔ si andunya í kayeð inɛ ŋa iyi à waa cɔ ara nŋa bei inɛ nla ŋa.

29 Í ce bɛɛbei ku ba inɛ kãma ku maà yɔkɔ ku tɔɔ fufu si wajuɛ.

30 Ilaaḏi í jò ì ne anu akã do Jesu Kirisi ŋa. Nɔ Kirisii í jɛ bisii Ilaaḏ bi tu wa na saabui anu akã nwau iyi à ce do nŋu. Kirisii í nya wa hai si dulum du wa. Do saabuei à jɛð dee dee nɔ à jɛð inei Ilaaḏ ŋa.

31 Na nŋu, “inɛ iyi wa tɔɔ fufu ku tɔɔ na irii Lafɛɛ.” Bɛɛbei kukɔi idei Ilaaḏ í ni.

Waaɔo iyi Pɔlu í ce Kɔrenti wo

2

1 Inɛ kpaasim ŋa, waati iyi ñ naa bi tu ŋɛ n kù sisi idei Ilaaḏ do bisi nla gɔ walakɔ do geɛ didɔ gɔ.

2 N kù nɔ n kù dasi idɔ n sisi ide mmu gɔ si anini nŋɛ bii kù jɛ idei Jesu Kirisi iyi à kpakpa si jii ku gaau.

3 Nɔ waati iyi ñ wa bi tu ŋɛu, do gbugbã hai nei do njo do kuyaya nla nla.

4 Si idem do si waaɔom n kù dɛdɛ n lɛɛ ŋɛ do bisii amanɛ ŋa, amma gbugbãi Hundei Ilaaḏi ñ jò í kãmia ŋɛ.

5 Ñ ce bɛɛbei ku ba naanɛ ku dasi nŋɛ ku maà leeki si bisii inɛ ŋa, bii kù jɛ si gbugbãi Ilaaḏ.

Idei bisii Ilaaḏ

⁶ Do n̄ɲu fei, idei bisi ɠɔi à waa sisia inɛ ɲa iyi à j̄la si naanɛ ku dasi ɲa. Amma kù jɛ bisii andunyau ih̄ɛ walakɔ bisii inɛ nla ɲau aɲa iyi à waa bɔ nfe ku ce.

⁷ Aawo, bisii asiii Ilaaḏ iyi í singaa amanɛ ɲai à waa waazo. Bisii Ilaaḏ í ce sɔɔluɛi hai waati iyi kù taka andunya ku ba ka kp̄ɛ amboeɛ do n̄ɲu takae ajɔ.

⁸ Baa inɛ akāi ilu irii andunya ɲau ih̄ɛ kù mà yaaseɛ, domi bii í jɛ à màai wo a kaa kpakpa Laf̄ɛɛ si j̄li ku gaau, n̄ɲu iyi í nɛ amboe fei.

⁹ Amma kukɔi idei Ilaaḏ í ni,
Iyi iju kù yɛ ajɔ kāma,

Nɔ it̄i kāma mɔ kù gbɔɔ,

Iyi kù nɔ kù lɔsi idɔi amanɛ,

N̄ɲui Ilaaḏ í cea inɛ ɲa iyi à buu sɔɔluɛ.

¹⁰ N̄ɲu bei Ilaaḏ í j̄ɔ Hundee í nyisi wa. Hundeeu í yɔkɔ í nyisi wai si na iyi í j̄ɔ í ya wuse fei ndee nɔ ku mà hee do lasabui Ilaaḏ takae iyi wa manji fei.

¹¹ Mà yooi í mà lasabui amanɛ bii kù jɛ hundei n̄ɲu takae iyi í wa siɛ. Bɛɛbɛ mɔi inɛ ɠɔ kù mà lasabui Ilaaḏ bii kù jɛ Hundee.

¹² Awa, kù jɛ lasabui andunyai à ba, amma Hundei Ilaaḏi à ba, ku ba ka mà mii iyi Ilaaḏ í mu nwa si did̄ɔɛ.

¹³ Nɔ a kù waa tuse asiiu do ide iyi wa naa hai si lasabui amanɛ, bii kù jɛ hai bi Hundei Ilaaḏ. À ya tusea inɛ ɲa mii ndii Hundei do ide iyi wa naa hai bi Hundeu*.

¹⁴ Inɛ ɲa iyi a kù nɛ Hundei Ilaaḏ a kaa gba idei Hundei Ilaaḏ domi bei idei s̄mui í yɛ bi tu ɲa. A

---

* **2:13** tia nwo ɠɔ ɲa à ya ni “mii ndii Hunde, inɛ ɲa iyi à nɛ Hundeu à ya tusea.”

kaa yǎkɔ a gbɔ yaasee domi do gbugbāi Hundei Ilaaḏ n̄ɲu akāi à ya wūa idei Hundeu.

¹⁵ Ine iyi í ne Hundei Ilaaḏ á yǎkɔ ku kiiti si mii fei, amma ine gɔ kù wɛɛ iyi á yǎkɔ ku kiiti lafɛɛ.

¹⁶ Kukɔi idei Ilaaḏ wa fɔ í ni, yooi í mà lasabui Aḏ Lafɛɛ hee ku muaa bisi. Kù wɛɛ. Amma awa à ne lasabu dimi akā do Kirisi.

3

Amaacei Ilaaḏ ɲa

¹ Ine kpaasim ɲa, n kù yǎkɔ n kù ba ɲe ide ku fɔ bei n̄ ya n̄ fɔ do ine ɲa iyi à ne Hundei Ilaaḏ. Amma n̄ ba ɲe ide ku fɔi bei ine ɲa iyi à waa too si idɔɔbii ara, ine ɲa iyi à ye bei ama kpɔtɔɔ ɲa si kpāai Kirisi.

² Cio iyi n̄ kɔ ɲe si í yei bei amɔi n̄ na ɲe, kù je ije kili, domi i kù to ine ɲa iyi aa je ije kili ɲa. I kù to baa nsei ɲa

³ si na iyi í j̀ ò waa too idɔɔbii ara titā ɲa. Ntɔ ntɔ, igu do kakɔ́ í wa si anini ɲe, nɔ iyi be wa nyisi iyi ò waa too idɔɔbii ara ɲei. Iseene ɲe ɲa mɔ́ í yei bei ti inei andunya ɲa.

⁴ Bii ine gɔ ɲe wa ni ti Pɔlui n̄ɲu í je, nɔ ine gɔ mɔ́ wa ni ti Apoloi n̄ɲu í je, ine mɔ́ i kù tia inei andunya ɲa iyi à gbe ɲa.

⁵ Yooi í je Apolo. Mà yooi í je Pɔlu. Awa taka nwa mɔ́ amaacei Ilaaḏ ɲai. Awa fei, ice iyi Lafɛɛ í dasi wai à waa ce, ku ba i dasi naane ɲa do saabui ice nwa.

⁶ Ine ò yei bei ikoi Ilaaḏ ɲa tengi bii à gbɛ́ idee. Amu n̄ yei bei ine iyi wa gbɛ́, Apolo mɔ́ bei ine iyi wa fāsi inyi, amma Ilaaḏi í j̀ ò wa la.

⁷ Na n̄ɲu, ine iyi wa gbɛ́ do ine iyi wa fāsi inyi a kù je ngɔgɔ́, bii kù je Ilaaḏ iyi í j̀ ò wa la.

⁸ Woo gbẽ do woo mua inyi aŋa fei akãi, nɔ aŋa fei aa ba riba nŋai si bei ice nŋa í to.

⁹ Ntɔ ntɔ awa à waa ce icei do Ilaaã ajɔ, nɔ inɛ ì ye nŋai bei ikoi Ilaaã.

Inɛi ì ye má nŋai bei ile iyi Ilaaã wa ma.

¹⁰ Amu mɔ, na saabui didɔ iyi Ilaaã í ceem, amui ñ nyɔ icui ileu bei woo ma iyi í nɛ laakai. Nsei inɛ mmu gɔi wa ma si antaɛ. Amma inɛ fei ku ce laakai si yaase bei wa ma si.

¹¹ Iyi í jɛ idei icui ileu, à nyɔɔ tã nɔ inɛ gɔ kaa yɔkɔɛ ku nyɔ mmuɛ gɔ má. Jesu Kirisii í nɔ í jɛ icui ileu.

¹² Nɔ inɛ nŋa iyi à waa ma si antaɛu, ti inɛ gɔ nŋa í yei bei à waa ma do wura walakɔ do isɔ jiiida walakɔ do dimii kuta ku daana gɔ nŋa *. Ti inɛ gɔ nŋa mɔ í yei bei à waa ma do jii walakɔ do taka walakɔ do fɔfɔ.

¹³ Amma si ajɔi kiitiu Ilaaã á jɔ icei inɛ fei ku fita gbugbãa. Ajɔ nŋu bei á dasi icei inɛ fei si ina nɔ inau i á nyisi bei icei inɛ fei í ye.

¹⁴ Inɛ iyi kumaɛ kù jo á ba riba.

¹⁵ Amma inɛ iyi iceɛ í jo nŋui á ye muse. Nŋu takaɛ á ba faaba, amma á ye bei inɛ iyi í cã ina í fitaɔ.

¹⁶ I kù mà nŋa iyi inɛi ì jɛ bi ku wai Ilaaã? I kù mà nŋa iyi Hundee í wa si nŋei?

¹⁷ Na nŋu, bii inɛ gɔ í beje bi ku wai Ilaaã, Ilaaã mɔ á beje lafẽɛ. Á ce beɛbei si na iyi í jɔ bi ku wae í má, inɛi ì nɔ ì jɛ bi ku wau.

¹⁸ Inɛ gɔ ku maà lele araɛ. Inɛ gɔ nŋɛ iyi í tamaa nŋu í nɛ bisi si andunyau ihẽ ku jɔ ku jɛ nnyei ku ba ku yɔkɔ ku jɛ ilu bisi ntɔ ntɔ.

---

* **3:12 dimii kuta ku daana gɔ nŋa** dimii kuta nŋa iyi à waa fãau ihẽ à ya taai fia nkɔ nkɔ. Nŋui à ya ceò leleawɔ do saba gɔ nŋa.

¹⁹ Í s̄ia ku ce beɛbei domi bisii andunya í yei bei idei s̄umu si kuyei Ilaaḏ. Kukɔi idei Ilaaḏ takae í ni, Ilaaḏ í ya mu ilu bisii ηai do idei bisii laalɔi aηa taka nηa.

²⁰ Kukɔi idei Ilaaḏ í ni má, Aḏ Laf̄ɛɛ í mà iyi lasabui ilu bisii ηa ngbei.

²¹ Mii fei tu ηei. Na nηu, ine gɔ ku maà tɔɔ fufu na amanɛ.

²² Hai Pɔlu do Apolo do Piɛɛ do andunya do kuwɛɛ do iku do iyi í wɛɛ nnyi do iyi wa naa ala, fei ndɛɛ tu ηei.

²³ Inɛ mɔ ti Kirisii, Kirisi mɔ í je ti Ilaaḏ.

4

Woo bei Kirisi ηa

¹ Í s̄ia i doo wa bei woo ce icei Kirisi ηa iyi Ilaaḏ í so idei asiie í daa si aḡɔ.

² Inɛ ηa iyi à nɔ à da nηa mii ηau si aḡɔ í s̄ia a je ilu naane ηa.

³ Si kuyem kù jɛem taale bii ì waa kiitiim ηa, walakɔ bii à waa kiitiim si wajui amanɛ ηa. Baa amu takam, n ci ya kiiti aram.

⁴ Do ntɔ, idɔm kù waa ye taalem, amma kù je iyi bei wa nyisi iyi ñ je dee dee do ntɔ. Laf̄ɛɛi á kiitiim.

⁵ Na nηu, i maà kiiti ine k̄ama hai waati iyi Ilaaḏ í jileu kù to. I degbe ajɔ iyi Laf̄ɛɛ á nyi wa. Mii iyi wa manji si ilu kuku fei nηui á jɔ ku fita bantuma, nɔ ku jɔ a mà lasabui idɔi amanɛ ηa. Waati beɛbei, ine fei á gbɔ saabu iyi í je tɛɛ hai bi Ilaaḏ.

⁶ Inɛ kpaaasim ηa, ñ so idei amu do Apolou ih̄ei ku ba n na ηe ikɔ. Ñ bi yaase nwa ku nyisi ηe bei aa ce i leek̄i si kukɔi idei Ilaaḏ ηa. Inɛ k̄ama nηe ku maà tɔɔò ine ak̄a fufu nɔ ku jɔ ine ih̄ɔ.

⁷ Ì tamaa ì tia inε gɔ ηai? Mii ì ne ηa iyi Ilaaḏ kù mu nηε. Mà i kù mà ηa iyi nηui í mu nηε fei ndεε. To, na mii í ce ì waa tɔɔ fufu ηa bei inε ηa iyi à ba do ara nηa.

⁸ Ì waa ce bei inε ηa iyi à ne mii iyi à bi fei tã ηa, bei inε ηa iyi à je ilu amani tã. Ì waa ce má bei inε ηa iyi à je bomma nɔ awa a kù wa si. Á s̄ia bii ì je bomma do ntɔ ηa awaε ηa fei ka buba si bommau ajɔ.

⁹ Amma si kuyem, Ilaaḏ í jile awa woo be ηaui bei inεi anyi ηa. À je bei inε ηa iyi à ye taale nηa ku ba a kpa ηa *. Í jò à je d̄anyi ηa si wajui inε baa yooma fei, hai amaleka ηa hee do amanε ηa fei.

¹⁰ Awa à waa cɔ wa bei s̄umu ηa na irii Kirisi, amma inε ì waa cɔ ara nηε ilu bisi ηa na anu akã nηε do Kirisi. Awa a kù ne gbugbã, amma inε ì waa cɔ ara nηε bei ilu gbugbã ηa. Inε ì je ilu bεεε ηa amma awa à je hai ne bεεε ηa.

¹¹ Hee í koo í toð waatiu ih̄ε ari wa kpa wai, nɔ agbe wa kpa wa. J̄ine ku dasi wa gaizia wa, à ya maa cã wa, a kù ne bi ku wa dee dee má.

¹² Nɔ do gbεεjii à ya ka maa ceð ice iyi aa ka bað mii ku je. Bii à waa bu wa, à ya ka maa wee nηai. Bii à waa kpã wa iju, à ya ka maa temuai.

¹³ Baa bii à waa má wa ide, à ya ka jei do ide didḏ. Hee nsei à ya maa cɔ wai bei gaawɔi caka do bei iri ankitã.

¹⁴ Kù je ñ wa n kɔ iyi ih̄ε ku ba n dasi ηε anyɔ. Amma ñ wa n fɔ si ηε ideì bei amam ηa iyi ñ bi ku

---

* **4:9 À je bei inε ηa iyi à ye taale nηa ku ba a kpa ηa** Si d̄ɔne nηa bii à ye taale inε gɔ à waa bi a kpa a b̄òε bantumaa bii à ya ce kuceii nɔ à leekiε aninii bantumaa nηu do muusu nla a ja. Nɔ inε ηa à ya koo a leeki a maa cɔ.

ba i ce laakai ɲa.

¹⁵ Baa bii woo kɔsi cio nɲe ɲa si kp̄ai Kirisi a kù nɛ jia, do nɲu fei baa ak̄ai ì nɛ ɲa. Ntɔ ntɔ amui ò jɛ baa nɲe si kp̄ai Jesu Kirisi si na iyi í jò amui ò sisi nɲe laabaau jiidau.

¹⁶ Na nɲu, ò wa n tɔɔ ɲe i ya too si kucem ɲa.

¹⁷ Nɲi í jò ò bɛ si ɲe Timɔtee wa, nɲu iyi í jɛ amam si kp̄ai Lafɛɛ. Í jɛ ilu naane nɔ ò buu jiiida. Nɲui á ye ɲe gigi bei isɛnɛm í ye si kp̄ai Kirisi si bei ò wa n kò inɛ ɲa si bii fei si igbei inɛi Jesu ɲa fei.

¹⁸ Wee nsei inɛ gɔ ɲa à waa tamaa bei n kaa n nyi wa bɛ mái, ɲɔi í jò à waa so ara nɲa lele.

¹⁹ Amma bii í jɛ ti idɔɔbii Lafɛɛi, bii í ce ajɔ minji an naa bi tu ɲe. Nɔ inɛ ɲa iyi à waa so ara nɲa lele, kù jɛ ide ku fɔ nɲa nɲu ak̄ai an mà ajɔ nɲu, an mà mii iyi aa yɔkɔ a ce má.

²⁰ Ntɔ ntɔ, aa ka mà iyi inɛ gɔ í jɛsi Ilaaɔ ku jɛ ilaaluɛi bii à ye gbugb̄ai Ilaaɔ wa ce ice sie, kù jɛ si ide ku fɔɛ.

²¹ Yoomai ò bi ɲa. N naa si ɲe do golo? Mà do kubi do daa didɔ.

5

Inɛi igbei Jesu gɔ í ce sakara

¹ À waa gbɔ bii fei à ni inɛ ak̄a nɲe gɔ wa ce sakara iyi baa hai dasi Jesu naane ɲa a kaa yɔkɔ a coo. À ni inɛ ak̄a nɲe í ya maa sũò aboi baae*.

² Nɔ do nɲu fei ò waa tɔɔ fufu ɲa. Á síai wo i nɛ inɔ ku fɔ ɲa, nɔ i nya lafɛɛ hai inɔ nɲe.

---

* **5:1 aboi baae** kù jɛ iye à bíei Pɔlu wa f̄aa, abo mmu gɔ iyi baae í soi.

³ Amu, baa do iyi n kù wa bi tu ñe do ara, lasabum í wa bæ. Na ññu, inε iyi í ce kurarau bæ, ñ ye taalei lafɛε tã do yaase bei an ye taaleε bii ñ wa bæ.

⁴ Ñ wa n sã ñei i ceaa kutótɔɔ nɔ lasabum á wa bi tu ñe nɔ gbugbãi Lafɛε nwa Jesu á wεε do inε. Ñ wa n tɔɔ ñe do irii Jesu,

⁵ i so inεeu i daa Seetam si awɔ, ku kpãa iju ku ba hundee ku ba faaba si ajɔi Lafɛε Jesu.

⁶ Dimii fufu ku tɔɔ ññeu kù sɪa. I kù mà ña, lefee keekei í ya dede iyafũi pɛε fei?

⁷ Ntɔ ntɔ, à kpa Kirisi tã, ññu iyi í je bei angudãi jingau iku ku kua nwa. Na ññu, í sɪa nsei i nya lefee nwo hai si kuwεε ññe ku ba i ye bei pɛε titɔ iyi kù ne lefee, si bei ì ye tã ña.

⁸ Debei, ka màà je jingauu do laalɔ do inɔ sãmi iyi í ye bei lefee nwo, amma ka jɔɔ do pɛε hai ne lefee. Pɛε hai ne lefeeui í je ntɔ do idɔ ku má.

⁹ Si tia iyi ñ tako ñ ce ññe wo ñ ni i màà tótɔɔ do woo ce sakara ña.

¹⁰ Amma bii ñ ni i màà tótɔɔ do woo ce sakara ña wala do ilu bine ña do ile ña do woo tɔɔ iwɛ ña, kù je hai dasi Jesu naane ñai ñ wa n fãa, domi bii bæεbei tilasii i fita hai si andunya ña.

¹¹ Ñ ni i màà tótɔɔ do inε iyi wa kpe arae woo dasi Jesu naane nɔ wa ce sakara, wala bine, wala iwɛ ku tɔɔ, wala inε ku bu, wala atɛ ku mɔ, wala inε ku taki. Nɔ inεɔ inε dimi bæεβε ña i màà ya tótɔɔ i je ña mɔm.

¹²⁻¹³ Amu n kù ne kpãa n kiiti hai dasi Jesu naane ña. Ilaaɔi á kiiti ña. Amma í sɪa i kiiti inεi igbe ññe ña. Debei, i “nya inε laalɔ hai si anini ññe” si bei kukɔi idei Ilaaɔ wa fɔ.

6

I maà ya kpe nje kiiti bi inei andunya ña

¹ Bii kpaasi woo dasi naane gò í ce nñe kurara, beirei aa ce i dale inei igbe nñe ña nò i kpoo kiiti bi hai dasi naane ña.

² I kù mà ña iyi woo dasi naane ñai aa na a kiiti inei andunya ña? Nò bii inei aa kiiti inei andunya ña, debèi i kaa yòkò i kiiti baa ide keeke ña?

³ I kù mà ña iyi awai aa ka kiiti amaleka ñau? Aa na i fò idei andunyau ihē má?

⁴ Na nñu, bii kpaasie í ce e kurara, kù sía i jò hai dasi Jesu naane gò ku kiiti nñe, nñu iyi kù ne baa gò si igbei Jesu.

⁵ Ñ kò nñe iyi ihē wai anyò ku ba ku mu ñe. Ntò ntò, inè gò kù wa si anini nñe iyi bisie í to ku kiiti kpaasie ñai?

⁶ Na mii í ce ì waa kpe nje kiiti bi hai dasi Jesu naane ña.

⁷ Bii ide gò í wa si anini nñe, wa nyisi mǎngò nñei mam mam. Na mii í ce i ci ya yòkò i te idò ña bii à rara nñe. Na mii í ce i ci ya je a takii ñe.

⁸ Amma inè taka nñei ì ya maa raraa inè gò ña, kpaasi woo dasi Jesu naane ña mǎm nii ì ya maa takii ña.

⁹ Inè, i kù mà ña iyi woo ce laalò ña a kaa ba tubu si bommai Ilaaǎ? I maà jò a dī iju nñe. Woo ce adèi abo yaamò do woo tǎ iwē ña do woo ce sakara ña do inè ña iyi à waa sūò inemǎkò kpaasi ña

¹⁰ do ile ña do ilu bine ña do woo mǎ atē ña do woo yaako inè ña do woo je inè takii ña a kaa ba tubu si anundya titōi Ilaaǎ.

11 Bεεβει ine gɔ nηε ηα à ye wo. Amma à wè ηε, nɔ à jò ì má ηα, nɔ ì je dee dee ηα na saabui irii Lafěε Jesu Kirisi, do Hundei Ilaaɔ Lafěε nwa.

I jò kucei ara nηε ku na Ilaaɔ amboe

12 Ine gɔ nηε ηα à ya ni, ò ne kpāai n ce mii fei. Ntɔi, amma fei ndεε si á sía nηε. An yɔkɔ n ni, ò ne kpāai mii fei ku ce, amma n kaa n jò n je arui nkāma.

13 Ì ya nyi i ni ηα, ije í wεei na inɔ, nɔ inɔ mɔ í wεei na ije. Ntɔi, amma do nηu fei Ilaaɔ á na ku kpa irii mii minji ηau be fei. Amma i ce laakai ηα, ara kù wεε na abo kaafe ηα ku sũdò. Í wεei na Lafěε nɔ Lafěε mɔ í wεei na irie.

14 Ilaaɔ, nηu iyi í jì Lafěε hai si bale á jì awa mɔ do gbugbãε.

15 Inε i kù mà ηα iyi ara nηε í yei bei ikɔ ikɔi arai Kirisi? Debei, aa so ikɔi arai Kirisi i jò ku tɔtɔdò abo kaafe a je akã ηα? Aawo, kaa ce.

16 Mà i kù mà ηα ine iyi wa tɔtɔdò do abo kaafe, aηadò à baa à je ara akã? Si kukɔi idei Ilaaɔ à ni, aηa minjiu fei aa na a je ara akã.

17 Bεεβε mɔi ine iyi í tɔtɔdò do Lafěε aηadò à baa à ne lasabu akã.

18 I saa adɛi abo ηα. Dulum iyi amanε wa ce fei ci ya má si araε, amma ine iyi wa ce adɛi abo, arai nηu takɛi wa dasi dulum.

19 Mà i kù mà ηα iyi ara nηei í je bi ku wai Hundei Ilaaɔ iyi í wa si nε iyi Ilaaɔ í mu nηε? I kù ne ara nηε

20 domi à ya ηei do fia iyi kù ne jia. Na nηu, i jò kucei ara nηε ku jò ine ηα a mà bεεrei Ilaaɔ.

7

Idei abɔdɔ

1 Ide iyi ì kɔm wa si tia nɛ, nɛui ò wa n je nɛ wa beɛbei. Í sía inemàkò ku maà so abo.

2 Amma na sakara í sía inɛ fei ku nɛ aboɛ, nɔ abo fei ku nɛ m̀k̀ɔɛ.

3 M̀k̀ɔ í nɛ kù cea aboɛ mii iyi í jò a cea abo fei, nɔ abo m̀ɔ ku cea m̀k̀ɔɛ mii iyi í jò ku cea m̀k̀ɔ fei.

4 Abo kaa ỳk̀ɔ ku ce bei í bi do araɛ, domi araɛu ti m̀k̀ɔɛi. Beɛbei m̀k̀ɔ m̀ɔ kaa ỳk̀ɔ ku ceò araɛ bei í bi, domi nɛu m̀ɔ araɛ ti aboɛi.

5 I maà ya k̀ɔ ku sùò abo nɛ nɔ bii kù je inɛ minji feii ì gb̀si nɛ ì ỳò nɔ iyi á sía í j̀ò titã nɔ si waati keeke ku ba í na ara nɛ i ce kut̀ò nɔ. Nɔ si anyie ì t̀t̀ò má nɔ. Bii kù je beɛbe á ỳk̀ɔ ku je í kaa na í ỳk̀ɔ í mu ara nɛ nɔ Seetam á na ku lele nɛ.

6 N kù wa n f̀ɔ iyi ih̃ bei tilasi, amu de ò wa n t̀ò nɛi.

7 Á síaam si bii inɛ fei í wɛɛ kaafe bei amu takam, amma Ilaaò í cea inɛ fei amuaɛi, ti inɛ ih̃ ikã, ti inɛ ih̃ m̀ɔ ikã.

8 Amma ò wa n s̀ò kaafe nɔ do jaaò nɔ á sía a maa wɛɛ nɔ kaafe bei ò wɛɛ.

9 Amma bii a kaa ỳk̀ɔ a mu ara nɔ, a dede nɛ a so nɛ, domi í sía a so nɛ do iyi aa maa wɛɛò binɛ nt̀ò nt̀ò.

10-11 Nsei, inɛ nɔ iyi à so nɛ tã aɔai ò wa n s̀ò woodau ih̃. M̀k̀ɔ ku maà k̀si aboɛ, nɔ abo m̀ɔ ku maà k̀ m̀k̀ɔɛ. Amma bii à fe nɛ, abo ku buba ku maà so m̀k̀ɔ tit̃, walak̀ɔ ku nyi bi m̀k̀ɔ nwoeu. Kù je amui ò wa n na nɛ woodau ih̃, Laf̃ɛi wa na nɛ.

12 Inɛ nɔ iyi à gbe aɔa m̀ɔ ò wa n s̀ò iyi ih̃, kù je Laf̃ɛi í f̀ò. Bii woo dasi Jesu naane g̀ó í nɛ abo, nɔ abou kù je woo dasi naane, bii abou í jesi aɔa a maa wɛɛ, ku maà k̀siɛ.

13 Bii abo gò mǎ í ne mǎkǎ nǎ mǎkǎu kù je woo dasi Jesu naane, bii í síaa mǎkǎu si aṅa a maa wεε, ku maà kǎsie.

14 Ñ ni bebei domi Ilaaḍ á yǎkǎ ku cica mǎkǎ hai dasi Jesu naaneu na aboe. Bebe mǎi Ilaaḍ á yǎkǎ ku cica abo hai dasi naaneu na mǎkǎe. Nǎ á yǎkǎ ku cica ama nṅa nṅa mǎ. Bii kù je bebe, amu nṅau, cefee nṅai aa je.

15 Amma hai dasi Jesu naaneu, bii í ne, jǎe ku koo. Kù je tilasi i maa wεεò nje nṅa domi Ilaaḍ í kpe wai ka maa wa si laakai ku sũ.

16 Amma bii í jesi i maa wεε nṅa í síaa, domi awǎ abo i kù mà bii í je mǎkǎe á na ku ba faaba na irie. Nǎ awǎ mǎ mǎkǎ i kù mà bii í je aboe á na ku ba faaba na irie.

I wεε bei ì tako ì ye nṅa Ilaaḍ í bei í kpe nṅe

17 Aḍ Lafḗe í jilea ine fei tengi bii á ne si kuwεεε. Na nṅu, baai idei nje ku so baasi, í síaa ine fei ku máa ne si kpǎai kuwεε bii í tako í wa wo Ilaaḍ í bei í kpoo. Iyi ñ jilea igbei inei Jesu nṅa bii fei mbe.

18 Bii à dasi ine bango Ilaaḍ í bei í kpooi, lafḗe ku wεε bebe. Ine mǎ iyi a kù dasie bango Ilaaḍ i bei i kpoo, lafḗe ku maà de a dasie bango má.

19 Bii à dasi ine bango wala bii a kù dasie, kǎmae kù je taale, amma woodai Ilaaḍ ku jirimai í síaa.

20 Ine fei ku leekǎ si bei í wεε í bei í gbǎò kukpei Ilaaḍ.

21 Ì je aru wo waati iyi Ilaaḍ í kpei? Maà ti i jǎ inǎe ku fǎ. Amma bii ì na ì ba kpǎa gǎ iyi aa neò arae, bebe si be gbakǎ.

22 Aru iyi Aḍ Lafḗe í kpe í baa í je ine iyi í ne arae na saabui Lafḗe. Bebe mǎi ine iyi í ne arae iyi Aḍ Lafḗe í kpoo, lafḗe í baa í je arui Kirisi.

23 À ra ñei do fia hai ñe jia. Na ññu, i maà jò i je arui inè ña.

24 Inè inem ña, i jò inè baa yooma fei ku leekí si wajui Ilaaḍ si bei í wεε wo Ilaaḍ í bei í kpoo.

Ideí kaafe ña

25 Nsei, iyi í je ti inè ña iyi a kù tətəw sēe do inè gə titā, n kù ñe ide gə iyi í je woodai Lafēe. Amma si bei Lafēe í ce araarem ñ jèḍ ilu naane, ñ wa n sō ñe iyi í je lasabum.

26 Ñ tamaa, na wahalai waatiu ihēi á sīa inè fei ku wεε bei í wεε nsei.

27 Bii ì ñe abo, maà de kpāa i fεεfεe ñje. Bii ì nò ì wεε kaafe, maà de abo.

28 Amma do ññu fei bii ì so abo i kù ce dulum. Bii mudēe mḵ í so mḵkḵ, kù ce dulum. Amma inè ña iyi à so ñje, asoi andunya ññai à kḵḵsi, nḵ n kù bi i ye beεbe ña.

29 Inem ña, iyi ñ wa n fḵ wee, waatiu kù sḵ má. Na ññu, hai nsei inè iyi í ñe abo, í sīa ku ye bei inè iyi kù ñe abo.

30 Nḵ inè iyi wa kpata ku ce bei inè iyi kù ñe inḵ ku fḵ. Inè mḵ iyi wa nyaanyi ku ce bei inè iyi kù ñe inḵ didḵ. Inè mḵ iyi wa ra ngḵgḵ, ku ce bei kù je titεe.

31 Inè iyi amanii andunya wa bukaataa ku maà dasi laakae fei si be. Ñ wa n fḵ beεbei si na iyi í jò yaase bei andunyau ihē í ye kaa kpe jiida má.

32 N kù bi nkāma ku maa bitandi ñe. Inè iyi kù so abo, laakae fei si icei Lafēei í ya wa, í ya maa de ññu ku ce iyi á dḵa Lafēe si.

33 Amma inè iyi í ñe abo, lasabue si mii ndii andunya ñai í ya wa. Mii iyi á dḵa aboε sii í ya maa de ku ce.

³⁴ Laakæ ci ya jε akã. Inaabo ηa iyi a kù nε mækò do mudëε ηa lasabu nηa si idei Lafëei í ya wa ku ba a jε dee dee si ara do si hunde. Amma inε iyi í nε mækò lasabue si mii ndii andunya ηai í ya wa. Mii iyi á dõa mækæ sii í ya maa de ku ce.

³⁵ Na aranfãani nηei n wa n fò iyi ihë, kù jε na n dasi ηe wahala, amma na n nyisi ηe iyi í sía i ce ηai ku ba i na Lafëε ara nηε mam mam.

³⁶ Bii inε gò í yε ama inaaboe í jía í to abòdõ nò í yε kù sía ku maa wεε kaafe, nò í bi a gbaa abòdõ, kú ce bei í bi. Bii í ni a gbaa abòdõ kù ce dulum.

³⁷ Amma inε iyi í dasi idò dim dim bii kù jε do tilasi gò, bii í jilò si ama inaaboi nηu ku maà so mækò, mii jiidai í lasabu.

³⁸ Bεεβε mòi inε iyi í jò à gba ama inaaboe abòdõ mii jiidai í ce, amma inε iyi í kò a gba titεε abòdõ nηui í ce í re.

³⁹ À dī aboi si mækæ bii mækæ í wεε si hunde, amma bii mækou í ku, abou í nε aræe ku so mækò titò iyi í bi, lafëε de kú jε woo dasi Jesu naanε.

⁴⁰ Amma si lasabum, bii abou í bubæe jaaõ, inò didõε á la ku re. Nò n tamaa Hundei Ilaaõí í sòm ideu ihë.

8

Ijε iyi à ceò kuwee

¹ Nsei si idei mii iyi à ceò kuwee n lò si. Ntài awa fei à nε kumà si bei ì fò ηa. Kumà í ya jò inε ku nε faaii, amma kubi í ya sobi inε.

² Bii inε gò í tamaa nηu í mà ngògò, kù mà nkāma titã si bei í jò.

³ Amma inε iyi í bi Ilaaõ, Ilaaõ í mà lafëε.

⁴ Iyi í je ti ideì injai kuwee si bii ì waa bee mà í síà i ya nḡḡ ḡa. Awa à mà iyi iwē kù je ngḡḡ si andunya. À nḡ à mà iyi Ilaaḡ nḡu akāi í wεε.

⁵ Ntḡ ntḡ, iwē nkpḡ do lafēε nkpḡi í wa lele do si ilε. Amma baa do iyi inε ḡa à waa tḡḡ iwē nkpḡ nkpḡ,

⁶ bi tu wa Ilaaḡ akāi í wεε. Nḡui í je Baaba, hai bi tεei mii fei wa naa. Na iriei awa à nḡ à wεε. Lafēε akā mḡi í nḡ í wεε. Nḡui í je Jesu Kirisi, hai bii mii fei wa ceḡ. Do saabuei à neḡ kuwεε.

⁷ Amma kù je inε feii í mà iyi bε. Hee nsei inε ḡḡ ḡa iyi à tako à ne dḡḡnei iwē ku tḡḡ à waa ḡḡ inḡau bei ijiei kuwee, nḡ idḡ nḡa wa ye taale nḡa na gbugbā hai ne nḡa.

⁸ Kù je ijiei á bḡḡ wa bi Ilaaḡ. Bii à je, kaa kḡḡ nwa si ngḡḡ, bii a kù nḡ a kù je, kaa jḡ ka kua ngḡḡ.

⁹ Amma i ce laakai ḡa ku ba ara ku ne nḡε ku maà dasi inε ḡḡ ḡa dulum.

¹⁰ Bii nsei, awḡ iyi ì ne kumà ì buba ì waa je ilei iwē, inε iyi kù ne gbugbā, bii í yeε bε, nḡu mḡ á ne wḡḡkḡ ku je ijiei kuweeui baa bii idḡε wa yeḡ taaleε.

¹¹ Nḡ do saabui kumàε kpaasieu ku ce nfe, nḡu mḡ iyi Kirisi í ku na iriε.

¹² Bii ì waa cea kpaasi hai ne gbugbā nḡε ḡa dulum beεbe ḡa nḡ ì waa mεε ḡa si idḡ nḡa ḡa, Kirisi takaei ì waa cea dulum ḡa.

¹³ Na nḡu, bii injai á jḡ kpaasim ḡḡ ku dasi kurara, n kaa n ḡḡ inḡa má ajḡ kāmā ku ba n maà n dasiε kurara.

9

Kpāai mii iyi woo bε í ne do icε iyi í ne ku ce

¹ N kù ne aram nii? N kù je woo bei? N kù ye Jesu Lafēε nwai? I kù je isoi icεm iyi ì cea Lafēε ḡai?

² Baa bii inε gɔ ηa à kɔ ku màm bei woo be, n̄ jε woo be bi tu ηε, domi in̄ei ì jε sɛɛda iyi wa nyisi iyi amuu woo bei Laf̄ɛi ntɔ ntɔ.

³ Inε ηa iyi à waa wusem, ide iyi an jε n̄ηa wee.

⁴ A kù nε kp̄aa ka jε nɔ ka m̄i?

⁵ A kù nε kp̄aa ka nε abo woo dasi Jesu naanε iyi á si wa bei woo be gɔ ηa à waa cei? Bei ifɔi Laf̄ɛ ηau do Sefaa Piεε?

⁶ Mà amu do Baanabasi awa ak̄ai a kù nε kp̄ai a ya na wa ije, í gbe ka ce icε?

⁷ Inε k̄ama kaa bɔ ikoi igũ do fiái n̄ηu takae. Inε k̄ama kaa lɔ j̄i ndii rez̄ε iyi kù jε isoε. Nɔ inε k̄ama kaa maa degbe m̄εmu gaa iyi kù waa mɔ am̄ε.

⁸ Kù jε do bisii amanε n̄ηu ak̄ai n̄ wa n fòð ideu ih̄. Ide ak̄ai do iyi woodai Moizi wa fɔ.

⁹ Moizi í kɔ si tiái woodaεu í ni, i maà ti i ð̄i gelei kete iyi wa jojo si bilee wa nya yɔyɔε. Na kete ηai Ilaā ì fɔ iyi be ba.

¹⁰ Mà na iri nwai wa fɔ ideu. Oo, na iri nwai à kɔɔ, domi í s̄ia woo logoo do inε iyi wa kpokpo aηa fei a maa cɔ kp̄ai ikp̄ε n̄ηa.

¹¹ Ide iyi à s̄i ηε í yei bei idei Hundei à gb̄ε n̄ηε. Debei, bii ì mu nwa s̄ondai ara ηa, aa j̄ò ku la n̄ηei?

¹² Bii inε gɔ ηa à nε kp̄aε bi tu ηε, awa mɔ ni a kù re ηa?

Amma a kù ceð kp̄au icε si ηε. À temua si fei ndεε ku ba ka maà ti ka ð̄i kp̄ai laabaau j̄idai Kirisi.

¹³ I kù mà ηa iyi inε ηa iyi à waa ce icε kpas̄i Ilaā, bei à ya ba ije n̄ηa? Inε ηa mɔ iyi à jε woo wee ηa, si kuweeu bei à ya ba mii ku jε n̄ηa.

¹⁴ Bεεbe m̄i Laf̄ɛ í j̄ilɔ si inε ηa iyi à waa sisi laabaau j̄idau aηa mɔ a ba ije n̄ηa si be.

15 Amma n kù ceò kāmæ icε. N kù nɔ n kù wa n kɔ iyi ihē ku ba a ceem bεεbε. N gbasi n kú do iyi ide iyi n wa n tɔ̀ò fufuu ihē á ce nfe.

16 N kù wa n tɔ̀ò fufu si na iyi í jè n wa n sisi laabaau jiiida. Amma tilasii bí tom n coo. Nɔ ijuukpāi á jε titom bii n kù waazo ideu.

17 Bii do idɔ̀ɔbim nii n wa n coo, n nε kpāai n ba riba. Amma tilasi n nε ku ceε mɔm nii domi Ilaaɔ́ í dasim.

18 Debei, yoomai í jε ribam. Ribam nii í jε n waazo laabaau jiidai Kirisi, ku maà ti ku jε do idei fia nɔ n maà n ti n ce icε do kpāa iyi n nε.

19 N nε aram, n kù jε arui inε kāma. Amma do nɔu fei n ce aram arui inε fei ku ba n fa inε nkpɔ n naaò wa bi Kirisi.

20 Bi Zuifu ηa n baa n jε bei Zuifu, ku ba n fa ηa wa. Inε ηa mɔ iyi à waa jirima wooda n jε inε akā nηa ku ba n fa ηa wa baa bii amu takam n kù wa si àwɔi wooda.

21 Bi inε ηa iyi a kù nε wooda n jε inε akā nηa ku ba n fa ηa wa. Kù jε n kù wa n jirima woodai Ilaaɔ́, domi n wa n too woodai Kirisi.

22 Bi inε ηa iyi a kù nε gbugbā amu mɔ n ce bei inε iyi kù nε gbugbā ku ba n fa ηa wa. N ce bei inε fei í yε ku ba gɔgɔ nηa ηa a ba faaba, baa bii beirei.

23 N wa n ce fei ndεei ku ba kuwee iyi laabaau jiidau í nε n basi ikpē.

24 Inε fei ì mà ηa si gaasai kusei inε feii í ya sei amma inε akāi í ya ba ribaε. Na nɔu, i hanya ku ba i ba ribaε ηa.

25 Woo ce gaasai kusei ηa à ya maa mu ara nηai si

fei ndεε. À waa ce bεεβε ku ba a ba fulai wua * ηα iyi á gbε nɔ ku wɔ. Amma awa à waa cei ku ba ka ba iyi ci ya tã.

²⁶ Nα ηαi í ce ñ wa n sei bei inε iyi í nε mii iyi wa lele. Ñ wa n jabu amma kù jε si ngβε.

²⁷ Ñ wa n wahala aram ntɔ ntɔ ku ba n kãmiae nɔ n maà n ti n jε inε iyi aa na a lele awɔ ngβε waati iyi ñ cea inε ηα waaZO ñ tã.

10

I maà ya tɔɔ iwě ηα

¹ Inε inεm ηα, ñ bi i mà ηα iyi si waatii Moizi, bala nwa ηau fei kudūi ijiui à too nɔ aηa fei à kua tenkuu do ise.

² Kudūi ijiu ku too do tenkuu ku kua í yei bei à dasi ηα inyi nɔ à baa à jε mɔcɔi Moizi ηα.

³ Nɔ aηa fei ije dimi akã gɔi à jε. Ijεu hai bi Ilaaɔi í naa.

⁴ Nɔ aηa fei inyi dimi akãi à mɔ. Inyi Ilaaɔi í jò í fita hai si kuta. Kutau í ya maa too ηai. Nɔ Kirisii í jε kutau.

⁵ Do nηu fei, Ilaaɔ í jò inε nkpɔ nηa í ku si gbabua si na iyi í jò daa nηa ku sɔaa si.

⁶ Nsei, mii ηau bei í jε nwa yaase ku ba ka maà nε bine laalɔ ηa bei aηa mɔ.

⁷ Nɔ i maà ya tɔɔ iwě ηα bei gɔgɔ nηa ηa à ce. Ì mà ηα iyi à kɔ idei iwě ku tɔɔ nηa à ni, inε ηau à buba à jε à mɔ, nɔ à dede à waa jojo.

---

* **9:25 fulai wua** Si waati nηa inε iyi í cua kpaasi ηa si gaasai kusei, fulai wuai à ya daa si iri

⁸ Ka maà ya ce adèi abo kaafe bei gɔgɔ n̄ɲa n̄ɲa à ce, nɔ amane dubu kɔnfia do mɛeta (23.000) í ku si ajɔ akā.

⁹ Ka maà ya ka cɔ laakai Ilaaɗ bei í to bei gɔgɔ n̄ɲa n̄ɲa à ce, nɔ n̄jo n̄ɲa à kpa si n̄ɲa inɛ nkpɔ.

¹⁰ Ka maà gbagba bei gɔgɔ n̄ɲa n̄ɲa à ce, nɔ amalekai iku í kpa n̄ɲa.

¹¹ Mii n̄ɲau bei í ba n̄ɲa bei yaase, nɔ à kɔɔ ku ba ka ce laakaii ara nwa, awa iyi à wɛɛ si waatii ankāanyiu ihɛ.

¹² Na n̄ɲu, inɛ iyi í tamaa n̄ɲu wa leekí dim dim ku jɔ ku ce laakaii araɛ, ku ba ku maà ti ku cuku.

¹³ I kù yɛ dimii laakai ku cɔ gɔ n̄ɲa iyi kù jɛ dimi iyi inɛ fei í ya yɛ. Ilaaɗ ilu naane kaa jɔ a cɔ laakai n̄ɲɛ ku re zaka bei aa yɔkɔ i temuaɗ n̄ɲa. Amma si laakai ku cɔ baa yooma fei í ya nyi ku ce bi ku fita má ku ba i yɔkɔ temua n̄ɲa.

¹⁴ Na n̄ɲu kpaasim n̄ɲa, i saa iwɛ ku tɔɔ n̄ɲa.

¹⁵ Ñ wa n ba n̄ɲɛ ide ku fɔi bei ilu laakai n̄ɲa. I jɔ i ce lasabu si iyi ñ wa n fɔ n̄ɲa.

¹⁶ Si ijɛi Lafɛɛ, kɔɔfu iyi à ya ka so ka saabuɗ Ilaaɗ wa nyisi iyi à nɛ ikpɛ si n̄ɲɛi Kirisi. Nɔ pɛɛ iyi à ya ka so ka buu wa nyisi iyi à nɛ ikpɛ si arai Kirisi, mà irei.

¹⁷ Si na iyi í jɔ awa fei pɛɛ akāui à jɛ, n̄ɲui í jɔ baa do iyi à kpɔ fei à jɛ ara akā, domi awa fei à ba ikpɛ nwa si pɛɛ akāu.

¹⁸ I cɔ inɛi Izireli n̄ɲa. Inɛ n̄ɲa iyi à waa jɛ ijɛi kuwee, à nɛ ikpɛ si bi ku weeu, mà irei.

¹⁹ Debei, mii ñ wa n fɔ. N kù ni in̄ɲa iyi à ya ceɗ kuwee í jɛ ngɔgɔ. N kù nɔ n kù ni iwɛu takae mɔ í jɛ ngɔgɔ.

20 Aawo, amma ò wa n fàì ò ni kuwee iyi woo tṓ iwē ḡau à ya ceu, inèi inṓko ḡai à ya cea, kù jε Ilaaṓ. Nṓ wee n kù bi i ne ikpē do inèi inṓko ḡa.

21 Inε iyi ì ya jε ijei Lafēε ḡa nṓ i mṓ mii iyi í wa si kṓfue ḡa, í kaa nyi i sinda i ḡṓ inḡa iyi à ceàṓ inèi inṓko ḡa kuwee má ḡa nṓ i mṓ mii iyi í wa si kṓfu nḡa ḡa.

22 À bi ka dede igui Lafēei? À roo gbugbāi?

I ce fei ndεε ku ba inε ḡa a mà bεεrei Ilaaṓ

23 Inε ḡṓ nḡε ḡa à ya ni, ò ne kpāai n ce mii fei. Ntṓi, amma fei ndεε si á sía nḡε. Ntṓ ntṓ, ò ne kpāai i ce mii fei ḡa, amma fei ndεε kaa mua inε gbugbā.

24 Inε kāma ku maà dede aranfāanii nḡu takae amma ku dede ti inε mmu ḡa.

25-26 Kukṓi idei Ilaaṓ wa fṓ í ni, ilε do mii iyi í wa si fei ti Aṓ Lafēei. Na nḡu, inḡa iyi à waa ta aja fei i ḡṓ ḡa, i maà bee ide kāma ḡa ku ba idṓ nḡε ku maà ye taale nḡε.

27 Bii hai dasi Jesu naane ḡṓ í kpe ḡε ku jε, bii ì dasi idṓ i koo ḡa, mii iyi à na ḡε fei, i jε ḡa, i maà ya bee ide kāma ḡa ku ba idṓ nḡε ku maà ye taale nḡε.

28 Amma bii inε ḡṓ í sṓ ḡε í ni, iyi ihē à ceṓ kuweei, i maà ḡṓ ḡa na inε iyi í sṓ ḡεu idṓε ku maà ye taaleε.

29 Kù jε na idṓi inḡε taka nḡε, amma na ti inε iyi í sṓ ḡεui.

Ntṓ ntṓ, idṓi inε ḡṓ kaa ye taalei ara ku nem.

30 Bii ò saabu Ilaaṓ si ije, inε kāma kù ne kpāa ku ye taalem na ijeu iyi ò saabuṓ Ilaaṓ tā.

31 Na nḡu, bii ì jε ì waa mṓ ḡa, walakṓ bii ì waa ce ngṓḡṓ ḡa i ce fei ndεε ku ba inε ḡa a mà bεεrei Ilaaṓ.

³² I ce kuwεε nηε do yaase bei i kaa dasiò inε kāma kurara ηa, hai Zuifu ηa do Γερεki ηa hee do inεi igbei Ilaaḡ ηa fei.

³³ I sisim ηa. Amu takam n̄ wa n ce kookaai ku ba kucem ku dḡa inε fei si, si mii baa yooma fei. N kù wa n δε aranfāanii amu takam, í gbe ti zamaa iyi í gbe fei ku ba a ba faaba.

11

¹ I sisiim ηa bei amu takam n̄ wa n sisi Kirisi.

Yaase bei í s̄la inε ku nyisiò bεεrei Ilaaḡ wee

² N̄ wa n saabu ηε do iyi ì ya maa ye gigiim si fei ndεε ηa, do si bei ì mu cio iyi n̄ kḡ ηε siu dim dim ηa.

³ Amma n̄ bi i mà ηa iyi Kirisii í jε inε ngboi inεmḡkḡ baa yooma fei, inεmḡkḡ m̄i í jε inε ngboi aboε, Ilaaḡ m̄i í jε inε ngboi Kirisi.

⁴ Inεmḡkḡ iyi wa ce kutḡ walakḡ walii fei, bii í bii iriε kù waa nyisi bεεrei inε ngboε.

⁵ Amma inaabo iyi wa ce kutḡ walakḡ walii fei, bii kù bii iriε, kù waa nyisi bεεrei inε ngboε. Í yei bei inaabo iyi à gbogoo iriε.

⁶ Bii inaabo kù waa bi mango ku we, ku gbogoo iriε. Amma bii iri ku gbogoo í jεaa anyḡ, ku we mango.

⁷ Kù s̄la inεmḡkḡ ku bii iriε domi Ilaaḡ í takεε ku jḡ nḡ ku nyisi amboεε, amma inaabo, amboei inεmḡkḡi wa nyisi,

⁸ domi hai si kutaka inεmḡkḡ kù fita hai si inaabo, amma inaaboi í fita hai si inεmḡkḡ.

⁹ Bεεβε m̄i a kù taka inεmḡkḡ na inaabo amma à taka inaaboi na inεmḡkḡ.

10 Na n̄ju, na irii amaleka ña í s̄ia inaabo ku we mango ku nyisi iyi n̄ju wa s̄ia m̄ak̄ai n̄ju iri il̄e.

11 Amma do n̄ju fei si wajui Laf̄ēe in̄e ḡo kaa ȳok̄o ku ni n̄ju í ne gbugb̄ã n̄ju ku ce kuw̄eei n̄ju ik̄ã, domi inaabo í ne bukaatai in̄em̄ok̄o, in̄em̄ok̄o m̄o í ne bukaatai inaabo.

12 Bei à nya inaabo hai si in̄em̄ok̄o, beebe m̄oi à bí in̄em̄ok̄o hai bi inaabo, amma Ilaaḏi wa ce fei nd̄e.

13 In̄e taka n̄je i lasabu ña. Í s̄ia inaabo ku t̄o Ilaaḏ hai we mango?

14 In̄e taka n̄je i k̄u mà ña iyi anȳoi bii in̄em̄ok̄o í ne n̄toi iri sis̄o?

15 Amma bii n̄toi irii inaabo í s̄o, boodai. À muaa n̄toi iriei ku je bei fuuges̄e.

16 Bii in̄e ḡo wa bi ku ba wa kak̄o ku ce si ideu be, amu de ñ wa n f̄o iyi si in̄o nwa do si igbei in̄ei Ilaaḏ ña a k̄u ne d̄oñe mmu ḡo ma.

Ijei Laf̄ēe

(C̄o Matie 26:26-29; Maaku 14:22-25; Luku 22:15-20)

17 Ide iyi an s̄o ñe n̄sei, n kaa n saabu n̄je si, domi á s̄ia kut̄ot̄o n̄je ñau ku mu n̄je gbugb̄ai wo, amma wee n̄sei wa k̄eke ñei.

18 Sinte, à s̄m à ni bii ì t̄ot̄o ña in̄e ḡo ña à wa si in̄o n̄je iyi in̄eḏ ña i ci ya ne anu ak̄ã. N̄o ñ tamaa n̄toi.

19 Nt̄o nt̄o, k̄u ne bei á ce iyi n̄je ku f̄efe k̄u wa si anini n̄je, ku baa mà in̄e ña iyi à je ti nt̄o.

20 Bii ì t̄ot̄o ì waa je ña, ì ya tamaa bei ijei Laf̄ēi ì waa je ña amma iboi,

21 domi bii ì buba ña gbak̄ã, in̄e fei í ya maa saasai ku je s̄ond̄ae iyi í naaḏ wa, n̄o a j̄è in̄e ḡo ña do ari, n̄o in̄e ḡo ña à je à m̄o hee at̄ē ku kpa ña.

22 I kù nε kpasēi ara nηε bii aa je i mō ηai? Mà ì bi i donda igbēi inēi Ilaaḍ ηa, nō i dasi ilu are ηa anyō ηai? Beirei an ni nηε. N saabu ηε? Aawo, n kaa n saabu ηε si nηu bε.

23 Ide iyi ñ gba hai bi Lafēε ñ kō ηε si wee. Idū ajō iyi à so Lafēε Jesu à daa inε ηa si awō í so pēε

24 í saabu Ilaaḍ, nō í bububue. Nō í ni, iyi ihēi í je aram iyi ñ na na iri nηε. I ya ce iyi ihē i maa yeò gigim ηa.

25 Bεεβε mōi, iyi à je à tā, í so kōofu í ni, kōofuu ihēi í je akabuu titōi Ilaaḍ iyi í dī do njem. Waati iyi ì waa mō do kōofuu ηa fei, i ya coo i maa yeò gigim ηa.

26 Waati kāma iyi ì waa je pēεu nō ì waa mō do kōofuu ηa fei, ikui Lafēεi ì waa sisi ηa hee koo nyiò wa.

27 Na nηu, inε iyi í je pēεi Lafēε walakō í mō do kōofue, nō kuwεεε kù je dee dee, í raraa arai Lafēε do njei.

28 Na nηu, inε fei ku wuse araε ku bei ku je pēεu, nō ku mō do kōofuu.

29 Ntō ntō, bii ì je nō ì waa mō ηa nō i kù mà ηa iyi arai Kirisii, ì waa soa ara nηε taalei si kujε do si kumō nηε.

30 Njōi í jò inε nkpō nηε wa ce bōō nō gōgō ηa à je mōngō ηa, gōgō ηa mō à ku.

31 Bii à kiiti ara nwa do ntō, Ilaaḍ kaa kiiti wa má.

32 Amma bii Lafēε í kiiti wa, í ya jò ka baa si kpāa jiidai ku ba ku maà ye taale nwa do inēi andunya ηa ajō.

33 Na nηu, inε inem ηa, bii ì waa tōtō ku ba i je ηa, i jò i ya degbe nje.

34 Bii ari wa kpa inε gō, ku je sōndaε kpasē ku ba i maà na i so taale si kutōtō nηε. Ide iyi í gbe, an ce

ηε cioε bii ò na ò to wa.

12

Amua ηa iyi Hundei Ilaaḡ wa mu nwa

¹ Nsei, inε inεm ηa, iyi í je idei amua ηa iyi Hundei Ilaaḡ wa mu nwa, ò bi í mà ntæ ηa.

² Í mà ηa, waati iyi í kù mà Ilaaḡ ηa à ya maa fa ηei si kpāai iwē deki ηa ku tḡ.

³ Na ηoi í jò ò wa n bi í mà ηa, inε kāmā iyi í jò Hundei Ilaaḡ wa gbāa fei kaa yḡkḡ ku ni à ceekpe Jesu. Nḡ inε gḡ kaa yḡkḡ ku ni Jesui í je Lafēε, bii kù je Hundei Ilaaḡi wa gbā lafēε.

⁴ Amua ikā ikāi í wεε, amma Hunde akāui wa kpē ηa.

⁵ Ice ikā ikāi í wεε, amma Lafēε akāi à waa cea.

⁶ Gbugbāi Ilaaḡ wa ce ice si inε fei ikā ikā, amma Ilaaḡ akāui wa mua inε fei gbugbā iyi á ceò ice baa yooma fei.

⁷ Í na inε fei amua iyi wa nyisi iyi Hundee wa ce ice siε nḡ ku ceò ice na aranfāanii inε fei.

⁸ Hundei Ilaaḡi í ya mua inε gḡ ηa amua a muaò inε ηa bisi, nḡ Hunde akāui í ya mua inε gḡ ηa mḡ amua a fḡ ide do kumà.

⁹ Hunde akāui í ya mua inε gḡ ηa gbugbāi naane ku dasi, nḡ ku mua inε gḡ ηa gbugbā a jò bḡḡ ηa a ba iri.

¹⁰ Bεεβε mḡi Hunde akāu í ya mua inε gḡ ηa gbugbā a ceò maamaake ηa, nḡ ku cea inε gḡ ηa amua a ceò walii, nḡ ku mua inε gḡ ηa mḡ bisi a mà bii í je mii iyi inε gḡ wa ce do Hundei Ilaaḡi wala bii í je do hunde mmu gḡi. Í ya jò inε gḡ ηa a fḡ ide do fee ηa iyi a kù waa gbḡ, nḡ ku mua inε gḡ ηa mḡ bisi a tuseò ideu.

11 Amma Hunde akāui wa ce fei ndεε. Wa mua inε fei amua ikā ikā bei í bi.

Woo dasi Jesu naane ηa fei à je ikō ikā ikāi ara akā

12 Kirisi í yei bei ara akā do ikō nkpə nkpə. Arau akāi baa bii í nε ikō nkpə nkpə,

13 domi Hunde akāi à da nwa si ku ba awa fei ka je ara akā, hai Zuifu ηa hee do dimi mmu ηa, hai aru ηa hee do inε ηa iyi a nε ara nηa. Nə bi Hunde akāui awa fei à waa mə.

14 Kù je ikō akāi ara í nε, amma nkpə nkpəi.

15 Baa bii ise í fə í ni, si bei n kù je awə n kù wa si ara, do nηu fei, í wa si ara.

16 Baa bii ití í ni, si bei n kù je iju n kù wa si ara, do nηu fei nηu mə í wa si ara.

17 Bii arau fei í je iju, beirei á ce ku gbə ide. Walakə bii fei ndεε í je ití, beirei á ce ku gbə inúnu.

18 Amma ntə ntə Ilaađ í dasi ikō ikā ikā fei si arai bei í bi.

19 Bii ara kù nε ikō ikō kaa ce.

20 Na nηu, ikō nkpə nkpəi í wεε, amma arau akāi.

21 Iju kaa yəkə ku sđ awə ku ni nηu kù nε bukaataε. Iri mə kaa yəkə ku sđ ise ku ni nηu kù nε bukaataε.

22 Iyi í re məm, baa ikōi ara ηa iyi à ya ni a kù nε gbugbā, ara í nε bukaata nηa jiida.

23 Nə ikō ηa iyi à nε anyə si ara, à ya ka gbə nηa ku re. Iyi a kù jə ka maa kpe iri nηa, aηai à ya ka gbəa ku re.

24 Amma ikō ηa iyi à gbe iyi a kù nε anyə, a kù nε bukaatai ka gbə nηa bεεβε. Ilaađ í ce ara bεεbei ku ba ikō ηa iyi a kù nε bεεε ηau ka jirima ηa ku re.

25 Í cooi ku ba ara ku maà fεεfεε nje, amma ikō ikā ikā ηau fei a maa gbəa nje.

²⁶ Bii ikãsi ara gò í ba wahala, aṅaò iyi à gbe ṅau feii à ya gbò ara kurou ajò. Bεεβε mòi bii à saabu gògò, aṅaò iyi à gbe ṅau fei à ya ne inò didãsi ajò.

²⁷ Nsei inε fei ì je arai Kirisi nò inε baa yooma nṅε fei í je ikã ikã ikãε.

²⁸ Bεεbei, si igbei inei Jesu ṅa Ilaaã í tako í cica inε gò ṅa à je woo be ṅa, minjisia walii ṅa, mεetasia mò woo kò inε ṅa si cio. Si anyii nṅu nò í cea inε gò ṅa amuai maamaake ṅa ku ce, inε gò ṅa mò à ne amuai bõõ ṅa ku faaba, inε gò ṅa mò à ne amuai inε ṅa ku sobi, inε gò ṅa mò à ne amuai inε ṅa ku cuaò, nò inε gò ṅa mò aa yòkò a fò fee ṅa iyi a kù waa gbò.

²⁹ Kù je aṅa feii à je woo be ṅa, walakò walii ṅa, walakò woo kòsi cio ṅa. Kù nò kù je aṅa feii à ne amuai maamaake ṅa ku ce

³⁰ walakò amuai bõõ ṅa ku faaba. Aṅa fei sisi à nò à ne amuai fee ṅa iyi a kù waa gbò ku fò, walakò ideu ku tuse.

³¹ Amma i hanya i de amua ṅa iyi à re do bεεε ṅa. Iyi í re mòm, an nyisi nε kpãa iyi í re fei ndεε.

13

Idei Kubi

¹ Baa bii ò wa n fò ide do feei amanε ṅa ikã ikã do ti amaleka ṅa nò n kù ne kubi, ò yei bei isò iyi à waa cã walakò bei londi.

² Baa bii ò ne amuai walii ku ce, nò ò mà asiiu fei nò ò ne kumà fei, baa bii ò dasi Ilaaã naanε hee bei an yòkò n jò geete ku tekí, bii n kù ne kubi, n kù je ngògò.

³ Baa bii ò kpãa ilu are ṅa amanim fei, nò baa bii ò jò à sò aram bei inai kuwee, bii n kù ne kubi, n kaa n ba riba.

⁴ Kubi í ya temua, í ya nɔ ku ce mii jüida, ci ya ja igu, ci ya so araε lele, nɔ ci ya jε ilu faau.

⁵ Kubi ci ya ce mii gɔ iyi kù jε dee dee, nɔ ci ya dε aranfaanii n̄ju akã. Inε iyi í nε kubi idɔε ci ya kɔ gbãa gbãa, nɔ ci ya jilε ideɪ taale si idɔε.

⁶ Inε iyi í nε kubi ci ya wεεð inɔ didɔ si mii iyi kù jε dee dee, í gbe si mii iyi í jε ntɔ.

⁷ Kubi ci ya mɔngɔ nkãma. Naane ku dasiε do kpãa ku cɔε do temuæ ci ya tã.

⁸ Kubi ci ya nε kɔɔ. Amma walii ku ce á na ku kpa iri, fee ikã ikã ku fɔ á na ku tã, nɔ kumàɪ amanε mɔ á na ku tã.

⁹ Mii ηau à na ku kpa iri si na iyi í jɔ kumà nwa do walii ku ce nwa, gɔgɔε kù kɔ.

¹⁰ Amma waati iyi mii iyi í kɔ á naa, waati bεεbei, iyi kù kɔ á nε.

¹¹ Waati iyi n̄ wεε keeke, n̄ ya n maa n fɔ ideɪ bei ama keeke, nɔ n maa n ce laakai bei ama keeke, nɔ n maa n lasabu bei ama keeke, amma nsei iyi n̄ ce inε ngbo n̄ jɔ daai ama.

¹² Iyi à waa ye nsei í yei bei mii iyi à waa hɔnnε bari bari si isɔ fufu, amma ajɔ wa naa iyi aa ka ye ijuð iju. Iyi n̄ mà si nsei kù kɔ, amma waati n̄ju an màa sãa sãa bei Ilaaɔ́ í màm.

¹³ Nsei mii mεεtau ihɛi í wεε. Mii ηau wee, naane ku dasi, do kpãa ku cɔ, do kubi. Amma kubi í re ηa.

14

Ideɪ amuai Hundei Ilaaɔ́

¹ Na n̄ju, kubii í s̄la i dedε ηa. Nɔ i dε amua ηa iyi Hundei Ilaaɔ́ wa mu nwa, iyi í re mɔm n̄juɪ í jε walii ku ce.

² Ine iyi wa fɔ ide do fee iyi kù waa gbɔ, Ilaaɔi wa ba ide ku fɔ, kù jɛ amanɛ, domi inɛ gɔ kù waa gbɔ ideɛ. Amma ideɛ asiii wa fɔ do gbugbãɛi Hunderi Ilaaɔ.

³ Amma inɛ iyi wa ce walii amanɛ ɲai í ya ba ide ku fɔ. Í ya jò a leekí si naanɛ ku dasi dim dim, nɔ ku mu ɲɲa gbugbã, nɔ ku tũ inɔ ɲɲa.

⁴ Ine iyi wa fɔ ide do fee iyi kù mà, naanɛ ku dasii ɲɲu takaeɛi wa mua gbugbã. Amma walii, inɛi igbei Jesu ɲai wa mua gbugbã.

⁵ Á dɔm si bii inɛ fei ò waa fɔ ide do fee ɲa iyi i kù waa gbɔ ɲa, amma iyi ò wa n bi wa re, ɲɲui í jɛ i ya maa ce walii ɲa. Ò ni beɛbeɛi si na iyi í jò inɛ iyi wa ce walii, icɛɛ í nɛ aranfãani í re inɛ iyi wa fɔ ide do fee ɲa iyi kù wa gbɔ, í gbe bii wa tuse ideui, nɔ ku mua inɛi igbei Jesu ɲa gbugbã.

⁶ Nsei, inɛ inɛm ɲa, aranfãani yoomai aa ba ɲa bii ò naa bi tu ɲɛ nɔ ò wa n fɔ fee iyi i kù waa gbɔ ɲa. I kaa ba aranfãani kãma ɲa. Amma bii ò sɔ ɲɛ yaaseɛi ide iyi Ilaaɔ í sɔm, walakɔ ò sisi ɲɲɛ ideɛi kumà, walakɔ ideɛi walii, walakɔ cio gɔ, inɛ ɲɲu á nɛ ɲɲɛ aranfãani.

⁷ Beɛbe mɔi, mii iyi kù nɛ kuwɛɛ bei yèè do mɔɔɔ bii à waa cãa, bii a kù waa cãa dee dee, beirei inɛ gɔ á ce ku gbɔ yaaseɛ.

⁸ Inɛ mɔ iyi wa cã gãgãi igũ, bii kù waa cãa dee dee, yooi á ce sɔɔlui igũ.

⁹ Beɛbe mɔi, bii kù jɛ ò waa fɔ fee iyi inɛ ɲa à mà ɲa, beirei aa ce a gbɔ yaaseɛ. Ide ɲɲɛ á ɲɛi si fufu.

¹⁰ Fee dimi ikã ikã nkpɔi í wa si andunya, nɔ kãmaɛ kù kua yaase.

11 Do n̄ɲu fei, bii n kù wa n gbɔ fee iyi à waa bam ku fɔ, inɛ iyi wa fɔɔu, dimi mmui í jɛ bi tom, nɔ amu mɔ ñ jɛ dimi mmu bi lafɛɛ.

12 Bɛɛbɛ mɔi inɛ mɔ, si na iyi í jò ì waa de amuai Hundei Ilaaɔ ɲa, á s̄ɪa í hanya í dɛdɛ amua ɲa iyi á jò naanɛ ku dasii inɛi igbei Jesu ɲa ku bɔ waju.

13 Na n̄ɲu, á s̄ɪa inɛ iyi wa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ ku tɔɔ Ilaaɔ amua iyi á tuseɔ ideu.

14 Bii ñ wa n ce kutɔɔ do fee iyi n kù wa n gbɔ, hundem nii wa ce kutɔɔ, amma lasabum kù waa ce nkāma.

15 To, nsei, beirei an ce. An ce kutɔɔ do hundem do lasabum ajɔ. An kɔ iri do hundem do lasabum ajɔ.

16 Bii do hunde n̄ɲu akāi ì waa saabu Ilaaɔ ɲa, beirei inɛ ɲa iyi à gbe aa ce a ni Ami si kutɔɔɛ. Kaa ce, domi a kù mà iyi ì waa fɔ ɲa.

17 Baa bii kutɔɔɛ í s̄ɪa, kaa mua lafɛɛ ɲa gbugbã.

18 Ñ wa n saabu Ilaaɔ si na iyi í jò ñ ya n fɔ fee ɲa iyi inɛ ɲa a kù waa gbɔ ñ re inɛ fei.

19 Amma si igbei inɛi Jesu ɲa ñ gbasi n fɔ ide icu miu do yaase n kɔa inɛ ɲa si cio do iyi an fɔ ide icu dubu mɛɛwa do fee iyi inɛ ɲa a kù waa gbɔ.

20 Inɛ inɛm ɲa, i maà ya wūa ide bei ama keeke ɲa ma ɲa. Bii í jɛ idei laalɔ ku cei, í s̄ɪa í yɛ bei ama keeke ɲa iyi a kù mà laalɔ ku ce, amma si kpāai ide ku wūa í jò í yɛ bei inɛ ngbo ɲa.

21 Si tiai woodai Ilaaɔ à kɔɔ à ni,

Lafɛɛ í ni, an jò isɛ mmu ɲa

a ba inε ηαυ ihē ide ku fɔ do fee mmu *.

Amma do nηu fei, a kaa gbɔ idem.

²² Amuai ide ku fɔ do fee iyi inε ηa a kù waa gbɔ, nyindai í jε bi hai dasi Jesu naane ηa, kù jε bi woo dasi naane ηa. Amma amuai idei Ilaaḏ ku waaZO nηui í jε nyinda bi woo dasi Jesu naane ηa, kù jε bi hai dasi naane ηa.

²³ Na nηu, bii inei igbei Jesu ηa fei à tɔtɔɔ, nɔ inε fei ku lɔsi ku fɔ fee iyi inε ηa a kù waa gbɔ, bii inε titḏ ηa walakɔ hai dasi Jesu naane ηa à lɔ wa, a kaa ni ì waa sūmu ηai?

²⁴ Amma bii inε fei wa waaZO idei Ilaaḏ, bii hai dasi naane gɔ í lɔ wa walakɔ inε titḏ gɔ, ideu á tosi idæ nɔ ide iyi inε ηa à waa fɔu ku jḏ ku mà dulum dεε.

²⁵ Nɔ lasabuε á fita gbugbã, nɔ ku gule ku tɔɔ Ilaaḏ ku ni, ntɔi, Ilaaḏ í wa si anini nηε.

Yaase jiida si kutɔtɔɔ

²⁶ Na nηu, inε inεm ηa, beirei aa ka ce. Bii ì waa tɔtɔɔ ηa inε gɔ nηε ηa aa nε iri ku kḏ, inε gɔ ηa mɔ cio ku kɔsi, inε gɔ ηa mɔ idei Ilaaḏ ku waaZO, inε gɔ ηa mɔ ide ku fɔ do fee iyi a kù waa gbɔ, inε gɔ ηa mɔ yaasei fee ηαυ ku tuse. Í s̄ia i maa ce fei ndεε ηa ku ba ku mua inei igbei Jesu ηa gbugbã.

²⁷ Bii inε gɔ ηa à waa fɔ ide do fee iyi a kù waa gbɔ, kù s̄ia a re amanε minji wala mæeta nɔ á s̄ia a fɔ ide akã akã, nɔ inε gɔ mɔ ku maa tuseε ideu.

---

* **14:21 an jḏ isε mmu ηa a ba inε ηαυ ihē ide ku fɔ do fee mmu** Ilaaḏ wa fɔ idei ijuukpã iyi inei Izireli ηαυ à ye si waati iyi isε mmu ηa à na à jε ηa igũ. Isε mmu ηαυ à mu ηa à neḏ ile mmu, amma do nηu fei lasabu nηa kù lɔsi ide iyi Ilaaḏ wa sḏ ηαυ.

28 Amma bii inε gɔ kù wa bε iyi á yɔkɔ ku tuse ideu, i jò ku koko si kutótɔɔu, nɔ ku je Ilaaɔi wa baa ide ku fɔ.

29 Inε ηa iyi à waa ce walii, í s̄ia ku je amanε minji wala mεeta ku fɔ ide nɔ inε ηa iyi à gbe a wuse ideu a Cɔ.

30 Bii Ilaaɔ í nyisi inε gɔ ngɔgɔ si kutótɔɔu, i jò inε iyi í tako wa fɔ ideu ku koko.

31 Inε fei aa yɔkɔ i ce walii akã akã ku ba inε fei ku ba ikɔ nɔ i ba gbugbã ηa.

32 Í s̄ia walii ηa a kãmia amua ηηa.

33 Ntɔ ntɔ, Ilaaɔ kù bi ka maa ce kuwεε nwa bεεtεkε, í bi ka cooi si laakai ku sũ.

Si bei inε ηa à ya ce si igbei woo dasi Jesu naane ηa fei,

34 í s̄ia inaabo ηa a ya koko bi kutótɔɔ. Kù s̄ia a fɔ ide, amma a sũ iri ile si bei wooda wa fɔ.

35 Bii à bi a mà ngɔgɔ a ya bee mɔkɔ ηηa ηa kpasẽ, domi kù je dee dee inaabo ku maa fɔ ide bi kutótɔɔ.

36 Hai bi tu ηei idei Ilaaɔ í sinti? Ma inε akã ì gbaa ηa.

37 Bii inε gɔ í tamaa ηηu í je walii, walakɔ wa tamaa ηηu í ba amuai Hundei Ilaaɔ, í s̄ia ku jesi iyi ide iyi n̄ jò ηηeu woodai Lafẽei.

38 Inε iyi kù jesi bεεbε a kaa gba lafẽε †.

39 Na ηηu, inε inεm ηa, i dεdε amuai walii, amma i maà ti í ganji woo fɔ ide do fee iyi a ci ya fɔ si andunya.

40 Amma i ce fei ndεε dee dee do yaase jiida ηa.

---

† **14:38 a kaa gba lafẽε** A kù mà yaasee s̄aa s̄aa. Á yɔkɔ ku je Polu í ni inei igbei Ilaaɔ ηa a maà gba lafẽε, wala Ilaaɔ kaa gba lafẽε.

15

Kujti Kirisi hai si bale

¹ Inε inεm ηα, ò wa n ye ηε gigii laabaau jiidau iyi ò sã ηε wo ò ò ò gba ηα, ò ò ò waa leekɪ si ηα.

² Bii ò ò ò muu dim dim ηα si bei ò sisi nηεu, nηui í je faaba nηε. Amma bii i kù muu dim dim ηα, inya ngbei ò dasi naane ηα.

³ Ide iyi í ne amboe í re nηui ò sisi nηε be si bei à daam si awɔ. Ideu wee. Kirisi í ku na irii dulum du wa si bei kukɔi idei Ilaaã wa fɔ.

⁴ A suu ò ò ò jɪ hai si bale si ajɔ mεεtasia si bei kukɔi idei Ilaaã wa fɔ.

⁵ Í tuse arae bi Sefaa iyi í je Piεε, si anyii nηu bi mɔɔ maateejie ηau.

⁶ Si anyii nηu, í bei í koo í tuse arae bi mɔɔε ηα iyi à re baa amanε cɪɔ miuu. Nkpɔ nηα í wεε baa nsei, amma inε gɔ ηα à ku.

⁷ Nɔ í koo í tuse arae má bi Zaaki, si anyie í bei í koo í tuse arae bi woo be ηau fei.

⁸ Si anyii aηa fei í bei í tuse arae bi tom, amu iyi ò ye bei inε iyi cukpai kubie kù kɔ à bei à búu.

⁹ Ntɔ ntɔ, amui ò ò ò keekei woo be ηau. N kù to a kpem woo be, domi ò ò ò kpã inei igbei Ilaaã ηα iju.

¹⁰ Amma mii iyi ò ò ò nnyi, na didɔi Ilaaã, ò ò ò didɔ iyi í ceem ò ò ò kù ce nfe. Ñ ce kookaai ò ò ò re baa woo be ηau fei, amma kù ò ò ò amu takam nii ò ò ò coo, didɔi Ilaaã iyi í wa sim nii í coo.

¹¹ Na nηu, ide akãui awa fei à waa waazo be, nηu mɔi ò ò ò ò ò dasi naane ηα be.

Kujt nwa hai si bale

12 Nsei à waa waazo iyi Kirisi í ku nò í jì hai si bale má. Nò beirei í ce inε gɔ nηε ηa à ya ni iku ηa a kaa jì ma.

13 Bii iku ηa a kaa jì hai si bale, debei Kirisi mɔ kù jì.

14 Nò bii Kirisi kù jì, waazo nwa ngbei, nò naane ku dasi nηε mɔ ngbei.

15 Bii í je ntɔi iku ηa a kaa jì hai si bale, debei Ilaaḏ kù jì Kirisi wo. Debei, seeda iboi à waa jea Ilaaḏ si waati iyi à ni í jì Kirisi hai si bale.

16 Ntɔ ntɔ, bii iku ηa a kaa jì, Kirisi mɔ kù jì wo.

17 Nò bii í je Kirisi kù jì hai si bale wo, ì kò ì wa si dulum du ηei, nò naane ku dasi nηε ngbei.

18 Nò inε ηa mɔ iyi à dasi Kirisi naane à bei à ku, à ce nfei.

19 Bii na kuwεεu ihē nηu akāi à dasi Kirisi naane, à je ilu araare ηa í re baa inε fei.

20 Amma ntɔ ntɔ Kirisi í jì hai si bale, nò í je inε sinte si inɔi inε ηa iyi aa na a jì.

21 Inε fei ì mà ηa iyi iku í naai hai bi inε akā. Beεbe mɔi kujìi iku ηa í naa hai bi inε akā.

22 Ntɔ ntɔ, si bei ara akā nwa do Adamu í jò awa fei aa ka na ka ku, beεbe mɔi anu akā nwa iyi à ce do Kirisi á jò awa fei ka na ka jì hai si bale,

23 amma inε fei do waatiei. Sinte Kirisii, si anyii nηu inε ηa iyi à je titεε si waati iyi á nyi wa.

24-25 Si anyiε iri ku kpai andunya á to wa, nò kù ne bei á ce iyi Kirisi kù je bomma hee koo ceò mbεεε ηau fei bi ku lesi isεε. Si anyiε nò ku so bommau ku daa Ilaaḏ Baaba si awɔ. Ntɔ ntɔ, Kirisi á kpa irii ilu yiiko ηa do ilu gbugbā ηa do inε ngbo ηau fei.

26 Mbεei ankāanyi iyi Kirisi á kpa nηui í je iku.

27 Si tiai idei Ilaaḏ à kḗḗ à ni, Ilaaḏ í daa mii fei si aḡḡ. Amma baa bii kukḗu í ni bεεβε, kù je do Ilaaḏ takae iyi í jḡ mii fei wa sūaa iri ilēui wa fāa.

28 Nḡ waati iyi á daa Kirisi mii fei si aḡḡ, nḡu iyi wa je Amau, á so arae ku daa Ilaaḏ si aḡḡ, ku ba Ilaaḏ ku wa si antai mii fei.

29 Ntḡi, Kirisi í jī hai si balε. Bii kù je bεεβε, inε ḡa iyi à ce inyi ku dasi si aḡbei iku ḡa, aranfāani yoomai à waa ba. Bii í je ntḡi iku ḡa a kaa jī, na mii í ce inε ḡa à ce inyi ku dasi si aḡbe nḡa.

30 Awa taka nwa, na mii í ce à ya kaa maa wa si kpāai mbirisi waati kāma fei.

31 Inε inem ḡa, aḡḡ fei si anui ikui n̄ ya n maa n wa. Nḡ ntḡ ntḡ bεεbei, si bei ì mà ḡa ntḡ ntḡ iyi n̄ wa n tḡḡ fufu na saabu nḡe si Lafēε nwa Jesu Kirisi.

32 Inε ḡa iyi a kḡsim Efεεzu be a yei bei inḡai sako ḡa iyi aḡḡḡ ḡa à waa jabu. Aranfāani yoomai n̄ ne bii í je n̄ wa n jabui na didḡi andunyau ihē nḡu akā. Bii í je iku ḡa a kaa jī, “ka je nḡ ka mḡ domi ala aa ka ku”.

33 I maà ya jḡ a dī iju nḡe. Kpaasi laalḡ, nḡui í ya beje ide jiidaε iyi ì waa ce.

34 I jḡ laakai jiida nḡe ku nyi wa si bei á sīa, nḡ i jḡ kookoosui dulum. Gḡḡ nḡe ḡa a kù mà Ilaaḏ do ntḡ. N̄ wa n fḡ iyi ihēi ku ba anyḡ ku mu ḡe.

Ara titḡ iyi aa ka jḡḡ hai si balε

35 N̄ mà inε ḡḡ ḡa aa bee a ni, beirei iku ḡa aa ce a jī. Dimii ara mii aa ne.

36 Amma an je nḡa n ni i kù ne bisi ḡa. I kù mà ḡa iyi bii ì gbē ngboi mii ḡḡ kaa fita bii kù je í ku.

37 Mii iyi amanε wa gbē fei dimii ngɔgɔ. Kù je kpokpoo takaεi aa tu wa i naa i lɔ.

38 Nɔ Ilaaɔ í na dimi ηau fei ara ikā ikā si bei í bi, í na ngboi mii fei araε ikā ikā.

39 Mii ηa iyi à waa mi fei, inηai ara nηa kù je dimi akā. Ti amanε ηa ikā, ti mεεmu ηa ikā, ti yei ηa ikā, ti cēε ηa mɔ ikā.

40 Arai lele í wεei, ti andunya mɔ í wεei. Arai lele í nε kusɔaεi, nɔ ti andunya mɔ í nε tεei.

41 Nunu í nε kusɔaεi, nɔ cukpa mɔ í nε tεei do andaiya ηa. Nɔ baa si inɔi andaiya ηau à reɔ nje do kusɔa.

42 Bεεβε mɔi á ye si waati iyi Ilaaɔ á j̄i iku ηa. Ara iyi à siu, ara iyi á bejei, amma bii à j̄uu kaa beje má.

43 Bii à suu ci ya nε bεεε, amma bii à j̄uu ilu jirima nlai. Bii à suu, hai nε gbugbāi, amma bii à j̄uu á nε gbugbā.

44 Bii à suu, arai ilei, amma bii à j̄uu ti lelei á je. Ntɔ ntɔ, arai ile í wεε, nɔ bεεβε mɔi arai lele mɔ í wεε.

45 Bεεβε mɔi à kɔɔ à ni, waati iyi à taka Adamu sinte à daa si kuwεε, amma Kirisi iyi à ya kpe Adamu ankāanyiu, nηui í je hunde nɔ nηui í ya daa ine ηa si kuwεε.

46 Kù je arai lelei í tako í naa, arai ileui, ti leleu í bei í naa.

47 Adamu sinteu, í naai hai si ile nɔ í je ti ile. Nɔ Adamu minjisiau í naa hai lelei Aɔ.

48 Inε ηa iyi à je ti ileu ihē fei à yei bei ine sinte iyi à taka hai ile. Nɔ ine ηa iyi à je ti lelei Aɔ à yei bei ine iyi í naa hai lelei Aɔ.

49 Nɔ si bei à jɔ inei ileu, bεεβε mɔi aa ka jɔ inei leleu.

⁵⁰ In̄e in̄em ña, iyi ih̄ei ñ wa n f̄o, arai il̄e kaa ȳok̄o ku ba ikp̄e si bommai Ilaā. N̄ju iyi í je ti iku kaa ȳok̄o ku ba kuw̄e hai t̄a.

⁵¹ Idei asii wee iyi ñ wa n s̄o ñe. Awa fei si aa ka ku, amma Ilaā á kpaasi awa fei

⁵² gbak̄ã, si iju kam̄e ak̄ã, waati iyi k̄ãak̄ãk̄i ank̄ãanyi á kpata. Waati iyi k̄ãak̄ãk̄i ank̄ãanyiu á kpata Ilaā á j̄i iku ña n̄o a kaa ku má, n̄o ku kpaasi awa m̄o.

⁵³ Nt̄o nt̄o, ara iyi á bejeu k̄u ne bei á ce iyi k̄u kpaasi iyi ci ya beje. N̄ju iyi í je ti iku, k̄u ne bei á ce iyi k̄u kpaasi iyi ci ya ku.

⁵⁴ N̄o waati iyi ara ku bejeu á kpaasi iyi kaa beje, n̄o ti iku m̄o ku kpaasi iyi kaa ku, waati bebei ide iyi à k̄ou á ce, iyi í ni,

Ilaā í k̄ãmia iku mam mam.

⁵⁵ Iku kaa k̄ãmia in̄e ña má.

Iku kaa ne gbugb̄ã si in̄e ña má.

⁵⁶ Iku kaa w̄e wo bii k̄u je na dulum, n̄o dulum m̄o kaa ne gbugb̄ã wo bii k̄u je na wooda.

⁵⁷ Amma ka saabu Ilaā, n̄ju iyi wa mu nwa gbugb̄ã à waa k̄ãmiaò dulum na anu ak̄ã nwa iyi à ce do Laf̄e nwa Jesu Kirisi.

⁵⁸ Na n̄ju, in̄e baak̄om ña, i leek̄i dim dim i maà tek̄e ña. I ce kookaai si icei Laf̄e do ajo fei si na iyi í j̄ò ñ mà ña ice iyi ñ waa cea Laf̄e kaa ce nfe ña.

16

Fia ku t̄at̄o na woo dasi Jesu naane ña

¹ Nsei, ka f̄o idei fia iyi à waa t̄at̄o na woo dasi Jesu naane ña iyi à wa Zeruzalemu. Í s̄ia in̄e m̄o i ce bei ñ s̄o in̄e igbei Jesu ña iyi à wa il̄e Galati.

² Si ajɔ ama azuma fei í sía inɛ fei ku nya fiaɛ ikã, zaka bei á yɔkɔ, si bei Ilaaɔ́ í muaa, ku ba i maà ti i degbe hee waati iyi ò to wa i bei i maa tɔtɔ fiaɛ ɲa.

³ Bii ò naa, an be inɛ ɲa iyi ò cica ɲau Zeruzalemu do amua ɲɛ do tia iyi á sisi ɲɲa yaaseɛ.

⁴ Bii í nɔ́ í jɛ́ í sía amu takam n koo mɔ́i, awɔ̀ò ɲa aa ka koo ajɔ.

Mii ɲa iyi Pɔlu wa bi ku ce

⁵ Bii í kɔ̀osi an bɔ́ ilɛi Masedɔ̀ni nɔ́ hai be an naa bi tu ɲɛ.

⁶ An ce baa ajɔ minji bi tu ɲɛ, bii i kù laakai mɔ̀m, bei an jɛ kpaá. Si anyii ɲɲu, nɔ́ i sobim do bii ò nɛ ku bɔ́ ɲa.

⁷ Bɛbei n kù bi n yɛ ɲɛ do saasa, amma bii Lafɛ́ɛ́ í bi an kpɛ bi tu ɲɛ bɛ.

⁸ Amma hee ajɔi Pantekotu koo tòò wa an maa n wa Efɛ́ɛ́zu ihɛ́ titã

⁹ domi Ilaaɔ́́ í cɛ́im kpãa nla nla n cèò ice ihɛ́ iyi á nɛ aranfãani, baa bii mbɛɛ ɲa à kpɔ́.

¹⁰ Bii Timɔ́tee í to wa bi tu ɲɛ, i gbaa do yaase bei á nɛ̀ò ara ku fũ si anini ɲɲɛ, domi ɲɲu mɔ́ icei Lafɛ́ɛ́i wa ce bei ò wa n ceu.

¹¹ Na ɲɲu, i maà jò inɛ gɔ́ ku dondaɛ ɲa, amma i sobie si isɛɛnɛɛ iyi á ce ku baàò wa ku ba ku to wa bi tom do laakai ku sũ, domi ò wa n cɔ́ kpãaɛ ɲɲu do kpaasi ɲa iyi à waa suu wa.

¹² Amma iyi í jɛ́ idei kpaasi nwa Apolo, tuuba nkpɔ́ nkpɔ́i ò ya n maa n sɔ̀ò n ni koo cɔ́ ɲɛ do kpaasi nwa gɔ́ ɲa ajɔ, amma si nsei titã kù waa bi ku naa kpata kpata. Bii í ba fayaaɛ á naa.

Idei ankãanyi ɲa

13 I ce laakaii ara n̄ɛ, i leekĩ si naanɛ ku dasi dim dim ɲa. I ce wɔ̀kɔ ku ba i ba gbugbã ɲa.

14 Iyi ì waa ce fei, i coo do kubi ɲa.

15 Ì mà ɲa iyi Setefani do inei kpasẽɛ ɲai à jɛ woo dasi Jesu naanɛ sinte si ilei Geresi à nɔ à na ara ɲa à sobiò woo dasi Jesu naanɛ ɲa. Inɛ inem ɲa, n̄ wa n tɔ̀ ɲei,

16 amanɛ dimi bɛɛbɛ ɲa do inɛ ɲa iyi à waa ba ɲa iceu ku ce do himma fei, i ya jirima ɲa ɲa.

17 N̄ nɛ inɔ didɔ̀ do kunaan̄i Setefani, do Fɔ̀ɔtunatu do Akaiku, domi si bei i kù wa ih̄ɛ ɲa aɲai à ce mii iyi ì nɛ ku ce ɲa.

18 Inɛ ɲau à tũ inɔm bei à ya tũ tu ɲɛ mɔ̀. Í s̄ia i saabu inɛ dimi bɛɛbɛ ɲa.

19 Igbei inei Jesu ɲa iyi à wa ilei Azii à waa ce ɲɛ fɔ̀. Akilasi do Piisila do inei igbei Jesu ɲa iyi à ya tɔ̀tɔ̀ kpasẽ ɲa, à waa ce ɲɛ fɔ̀ j̄iida j̄iida do irii Laf̄ɛɛ.

20 Kpaasi woo dasi Jesu naanɛ ɲa fei à waa ce ɲɛ fɔ̀.

Inɛ mɔ̀ i ce n̄ɛ fɔ̀ ɲa do kubi.

21 Amu Pɔ̀lu, amui n̄ kɔ̀ n̄ɛ fɔ̀ɔu ih̄ɛ wa do awɔ̀m.

22 Inɛ iyi kù nɛ kubii Laf̄ɛɛ fei, ikpe ku muu.

Laf̄ɛɛ Jesu ku nyi wa.

23 Didɔ̀i Laf̄ɛɛ Jesu ku wɛɛ do inɛ.

24 Kubim í wɛɛ do inɛ fei na anu akã nwa do Jesu Kirisi. Ami.

Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ **Monkole New Testament**

copyright © 2006 SIM International

Language: Monkole (Mokole)

Translation by: SIM International

Monkole, Akabuu Titõi Idei Ilaaᵋ

This translation, published by the UEEB/SIM au Benin, was published in 2006.

If you are interested in obtaining a printed copy, please contact the SIM, BP 15, Parakou, Benin.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-10-02

596bf1bc-1348-53da-8787-98c1d2a18282